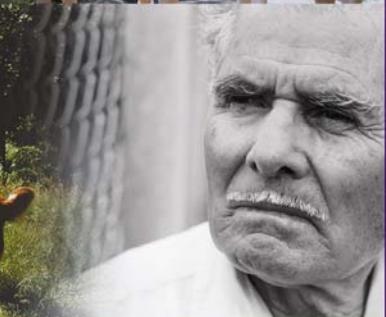

Wεtin na haflahun (ful-ful)? (What is schizophrenia?)

Wətin na haflahun (ful-ful)?

Haflahun pipul kin ɔlwes gət mago-mago, pwəl-hat, aw-awun ən de mək lək tru-tru, krəs. Di ɔda wəd fə kəl dis sik na haflahun.

Pipul kin ɔlwes tək bad bət haflahun. Dis kin mək de sik pasmak, ən go məna di pɔrsin ən in fambul dəm.

Haflahun kin bigin pan pɔrsin way dae bitwin 15 to 25 yia ən kin evin ole big pipul dəm. Wan (1) pa əni ɔndred (100) pɔrsin gət dis sik

Fə əvri 10 pɔrsin way gət di sik, 3 pɔrsin go wəl fayn-fayn, bət fə di səvin way ləf, de sik go de kam ən go

E kwik for mək e sidəm pan pɔrsin ən kin kam wit bad bad sayn dəm way kin day fə bərku wik, ɔr kin kam smɔl smɔl ən sidəm sɔmtəm fə bərku mɔnt ɔr yia

Way e kin stat pan pɔrsin, dis go mək de pɔrsin ɔləm kip to insəf, ɔr in hart go pwəl, ən go de wɔri.

Fə kət bifō kwik go ep fə tap am.

Fə no say yu gət dis sik ən kət bifō kwik go ep yu tumara banbai

Bərku tin de way wi nɔr no bət haflahun, way kin lid to aw wi dae wach ən kip faa frɔm udat gət de sik. Dis kin mək dəm gud pipul way de ep fə kɔntrol dis sik go de frayd fə do di woke

Wan tin way de mək pipul frayd dis sik na dat, dən kin fil say haflahun pipul dəm bad ɔltem. Dən nɔr kin bad so, mɔr lək way dən de gət de rite tritment ən ep. Lək sɔmtəm, smɔl numba pan de wan dəm way aflahun kin rɔf, dat na way de sik kin dɔn bad ən nɔr de get tritment. Sɔm aflahun pipul kin evin bad to dəm səf ən sɔm kin wan kil dəm səf.

Pipul kin fil say lyte-hade na way pɔrsin nɔr de bihave aw e fə de du. ɔldo dən kin shɔ de saym habit, bət e difrən frɔm haflahun.

Haflahun pipul dəm kin bihave wəl sɔm tem dəm. Dis sik nɔr bad lək tru-tru krəse. ɔldo sɔmtəm dae, de tu sik dəm fiba.

Wetin na dae sayn dəm fɔ́ aflahun?

De big aflahun sayn dəm na lək:

- ɔ́lwes de tɔ́k bɔ́t tin dəm way nɔ́r to tru. haflahun pipul kin ɔ́lwes fil say pipul nɔ́r lək dəm, en de plan bad fɔ́ dəm ɔ́r kin məmba say dən nɔ́r əmpti. Dis kin mek dəm ɔ́lwes kip to dəm səf
- Yu go de tɔ́k pan yu səf lək say yu yəri voys. ɔ́da tin dən way de kin əxpirənse wan wan təm na dat dən kin si, fil, tase en sməl tin dən way nɔ́r kɔ́mon toram en nɔ́r day at ɔ́.
- Yu mynd kin myx up- yu tɔ́k de hart en nɔ́r de mək sənse, saym way so, nɔ́r ebul tɔ́k kɔ́rekt.

Oda sayn dəm bɔ́t aflahun na:

- E nɔ́r min say way de pɔ́rsin nɔ́r ebul kuk ɔ́r bruk in klose na lazines, bɔ́t na so de sik kin du pɔ́rsin.
- E kin hart fɔ́ mek dəm ebul tink, en plan kɔ́rekt. Dis kin mekam difikɔ́lt fɔ́ di pɔ́rsin fɔ́ tink fayn,

tɔ́k to ɔ́da pipul dəm en du tin fɔ́ inseg.

- ɔ́item e damu, en nɔ́r ebul shɔ́ sayn fɔ́ natin. Dis kin ɔ́item kam wit de rɔ́ng sayn fɔ́ bad ɔ́r gud tin.
- Go kip to inseg ɔ́item bikɔ́z yu de fil say pɔ́rsin go du yu bad en de frayd fɔ́ de wit ɔ́da pipul dəm bikɔ́z yu de mək ful-ful.
- Nɔ́r ebul tink pɔ́ppa, yu de ɔ́lwayz tɔ́k pan yusef

Haflahun pipul fil say dən nɔ́r sik. Dis kin mek de woke tranga fɔ́ dəm gud pipul dəm way de ep fɔ́ mən de sik. Sɔ́mtəm na way haflahun pipul nɔ́r no bɔ́t dəm pɔ́bləm, en na way de mərəsin kin məna mek dən nɔ́r lək fɔ́ teik tritmənt.

Wetin de kam wit haflahun?

Dən nɔ́r ebul fən wetin de kam wit haflahun, bɔ́t bɔ́rku ɔ́da tin dən sho aw dis sik de bigin.

Man en uman kin gət dis sik, bɔ́t e kin stat pan man dəm kwik pas uman.

Aw yu kin get am fr̄m udat bɔn yu

De riks fɔ get dis sik kin stat na de famili way yu bɔn. Dis problem kin ole eni bɔdi, bɔt if wan pan yu mama or dadi get am, de chans fɔ mæk yu get de sik smɔl.

Aw di bɔdi in yam-yam sef kin mæk pɔrsin get dis sik

Sɔm haflahun sik de kam fr̄m yu pipul dəm.
Lek de wahala way kin de pan bɔn pikin, dis kin anbɔg di pikin in sens

Fambul biznes

Dən nɔr ebul fən sɔmtin fɔ shɔ say fambul biznes kin bryng dis sik.
Sɔm pipul way get dis sik kin pik up famili kuskas kwik. Dis kin mæk dən sik grap bak.

Wɔri-hat

Wi ɔl no say wɔri-hat de mek rode fɔ haflahun. Dis kin tan lek tin dən way kin anbɔg udat wik.

Haflahun pipul ɔlways get pwel-hart, wɔri-hart en mago-mago en nɔr kin ebul kɔnsentrate bifɔ de

pasmak sayn den de bigin sho. Dis kin bring wahala to yu woke, lan biznes en ow yu de wit pipul den de poil. Lek oltem, pipul de fil say na dem tin ya de klia di rode fɔ de sik,

bɔt na haflahun kin put dəm tin ya par pɔrsin. Wi nɔr ebul no if na pwel hart de kam wit haflahun sik or na de sik kin lid to pwel hart

Rɔm en ɔda kayn drog dən yuse wan

Fɔ it dəm bad-bad chop lek rɔm, djamba go shake yu hade en dis kin tɔn to haflahun. Ah lek dən it ya nɔr de gi haflahun sik, bɔt kin ep fɔ mæk de sik kam bak.

Haflahun pipul dən lek fɔ teik dəm bad bad chop ya pas pɔrsin way nɔr get de sik en dis kin mæk de sik tranga fɔ men. Haflahun pipul dəm lek fɔ smɔke bak en dis de anbɔg dən helt.

Wich kayn tritmənt dae?

Di tritmənt way de woke tranga wan fɔ dis sik, na fɔ ɔlways teik di məresin way dɔkta say, men aw

yu mynd de woke en gi ep fɔ manage aw fɔ liv witam. Fɔ lan bɔt de sik en aw fɔ teik kia ɔfam way e bigin fɔ shɔ gud sayn.

Bicɔz meresin de naw fɔ way pɔrsin in səns bigin fɔ anbɔg dɔn mek fɔ trit haflahun nɔr hart lek ɔfɔtem. Pipul nɔr nid fɔ go lay dɔn na ɔspitul, dən kin teik di meresin na ose tay dən wəl.

Meresin de woke fayn way e men de tin way bin dɔn anbɔg na de hade en get fɔ du wit de sik.

Meresin way jis kam bɔt den dɔn tri, de bring kam fayn fayn wəl bɔdi en nɔr kin get bɔrku ɔda komplayn.

Haflahun na sik lek eni ɔda siknes. Lek aw di bɔdi get yam-yam fɔ kontrol shuga na pɔrsin in bɔdi

Na so dis meresin fɔ men dis sik go kontrol di sayn dem tae go.

Lek shuga sik, haflahun pɔrsin go get fɔ teik dis meresin tae go, dis go kontrol de sik.

Fɔ chayng yu habit lek way yu de tap fɔ teik dem bad chɔp lek rɔm

en djamba go ep fɔ mek pɔrsin wəl kwik.

Oldo we nor no bot eny meresin way go men dis sik, bot for see yu dokta or dokta way de men krase en ɔda kayn difren gud pipul dem way de gi kɔrekt infɔmashɔn bɔt de sik go ep pipul fɔ kontrol de sayn dem en liv bɔtch lyfe.

Yu kompin dem kin bee bɔtch ep, gud sai fɔ get infɔmashɔn en abop.

Sɔmtem, sɔm kayn meresin way de fɔ de sik in sayn dem lek way yu fil gud bɔt yusef kin ep. ɔda problem lek aw yu luk go fayn fɔ wach bak.

Sɔmtem di ep way yu get from den wan way de men kres en gi surɔt kin ep wit woke, mɔni, ose, padi en way yu lef to yusef problem.

Way yu pɔrsin ɔr padi get dis sik kin mek yu tɔrment en get pwel hart. Fɔ mek pipul no bɔt dis sik, en aw ɔlman kin put in yone smɔl ep, kin ep fɔ tap dis problem.

Usai fɔ go wae yu nid εp?

- Yu dɔkta (dat na yu GP)
- Yu kɔmīnītī hɛlt sɛnta
- Usai dɛn kin mɛn krɛsɛ na yu kɔmīnītī

Fɔ mɛk yu no mɔr bɔt de sai dɛn wae de fɔ go, chɛk usai dɛn kɔl kɔmīnītī εp εn de ɔda sai wae de kia bɔt wi, yu kin gɛt dɛm ɔltɛm εn dɛn nɔmba de usai wi kin wach fɔ tɛlfone numbs na ya so.

If yu go lɛk pɔsin fɔ intaprit fɔ yu, kɔl (TIS) pan dis nɔmba 13 14 50

If yu wan kiwis sai fɔ tyke to pɔrsin bɔt yu trɔbul, go or kɔl dab sai wae naym Lyfelyne (LifeLine) pan 13 11 14.

Lyfelyne kin gi ɔda sai dɛn fɔ kɔl εn dɛn go talk yu bɔrku ɔda tin fɔ no εn εp yu.

Bɔrku ɔda tin de fɔ no na:

www.mmha.org.au
www.sane.org
www.mifa.org.au
www.ranzcp.org

Insert your local details here

Wetin fo no bot dis paypa

Dis paypa ya de wit borku oda paypa den way den rite bot krase sik en na Australian govment gi de kopor as den de tri for fet krase biznes na de ole kontri.

Oda paypa way den don rite bot den same kayn tin na den wan ya so:

- *Waytin na krase sik?*
- *Waytin e min for de wit fraid oltem?*
- *Waytin e min way ow yu de fil de go up n don?*
- *Waytin e min way yu hart poil oltem?*
- *Waytin na krai-beleh or angri-beleh?*
- *Waytin e min way yu nor de du tin way fiba yu?*

Yu kin gɛt dɛn paypa ya fɔ natin na Wel hade εn woke man biznes

Wae na sai fɔ di Australia govment

Dipatment fɔ wel bɔdi εn ole pipul biznes
GPO Box 9848
CANBERRA ACT 2601
Tel 1800 066 247
Fax 1800 634 400
www.health.gov.au/mentalhealth

fɔ gɛt ɔda kɔpi insai ɔda pipul dɛn langwayg, kɔl Mɔltikɔltchoral Mental Hɛlt na ɔstraylia (Multicultural Mental Health Australia) ya so pan dis nɔmba: (02) 9840 3333
www.mmha.org.au